QORTI TAL-MAĠISTRATI (GĦAWDEX)
BĦALA QORTI TA' ĠUDIKATURA KRIMINALI

Maġistrat Dr. Joseph Mifsud B.A. (Legal & Int. Rel.), B.A. (Hons), M.A. (European), LL.D.

Il-Pulizija
(Spettur Bernard Charles Spiteri)

vs.

Jonathan Degiorgio

Każ Numru: 29/2020

Illum 9 ta' Lulju 2021

Il-Qorti;

Rat l-imputazzjonijiet miġjuba kontra l-imputat **Jonathan Degiorgio**, ta' tlieta u tletin (33) sena, iben Francis u Michelina nee' Caruana, imwieled il-Pieta', Malta nhar il-15 ta' Ġunju 1985, residenti fil-fond 111, Triq Brighella, Santa Venera, Malta u detentur tal-karta tal-identita' bin-numru 326285(M), akkuŻat talli fil-lejl tas-26 ta' Awwissu 2018 f'xi ħin bejn 8.00p.m. u 10.00p.m. minn ġewwa residenza bl-isem ta' 'St. Joseph', Triq il-Knisja, Nadur, Għawdex u/jew f'dawn il-Gżejjer;

1. Ikkometta serq ta' flus kontanti li valur tagħhom jaqbeż aktar minn mitejn u tnejn u tletin ewro u erbgħa u disgħin ċenteżmu (€232.94) iżda inqas minn elfejn tliet mija u disgħa u għoxrin ewro u sebgħa u tletin ċenteżmu (€2,329.37), għad-dannu ta' Carmel Bigeni u l-familja tiegħu, liema serq huwa aggravat bil-ħin, bil-mezz, bil-lok u bil-persuna;

2. U aktar talli fl-istess data, ħin, lok u ċirkustanzi volontarjament ħassar jew għarraq ħwejjeg ħaddiehor, mobbli jew immobbli għad-dannu ta' Carmel Bigeni u l-familja tiegħu, liema ħsara hija iżjed minn mitejn u ħamsin ewro (€250);

3. U aktar talli fl-istess data, ħin, lok u ċirkostanzi laqa' għandu jew xtrara ħwejjeġ misruqa, meħuda b'qerq jew akkwistati b'reat, u xjentement, b'kull mod, indahal biex ibiegħhom jew imexxihom;

4. U aktar talli fl-istess data, ħin, lok u ċirkustanzi rrenda ruħu reċediv ai termini tal-Artikoli 49, 50 u 289 tal-Kapitolu 9;

Rat in-Nota tal-Avukat Ġenerali (*a fol.* 423 u 424) datata 2 ta' Lulju 2019 li permezz tagħha bagħat lill-imputat Jonathan Degiorgio biex jiġi ġġudikat minn din il-Qorti bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali kif maħsub taħt:

(1) fl-Artikoli 20, 31, 261 (b) (c) (e) (f), 263, 264, 265, 266, 267, 269 (g), 270, 278 (1) (2) (3), 279 (a), 280 (1) (2), 281 (a) (b), 284 u 285 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta;

(2) fl-Artikolu 325 (1) (b) (c) tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta;

(3) fl-Artikolu 334 (a) tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta b'referenza għall-artikolu 279 (a) tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta;

(4) fl-Artikoli 31, 49, 50 u 289 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta;

(5) fl-Artikoli 532A, 532B u 533 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta;

(6) fl-Artikoli 412C, 382A, 383, 384, 385 u 386 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta;

(7) fl-Artikoli 7, 8, 15A, 16, 17, 19, 20, 22, 23 u 31 tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta;

Rat illi, waqt l-udjenza tat-28 ta' Ottubru 2020 (*a fol.* 465 u 466), gew moqrija l-Artikoli mibgħuta mill-Avukat Ġenerali fit-2 ta' Lulju 2019, u f'liema seduta l-imputat iddikjara li ma kellux oġġezzjoni li l-każ tiegħu jiġi trattat u deċiż minn din il-Qorti bi proċedura sommarja.

Rat illi, waqt is-seduta tad-29 ta' Jannar 2020, il-Prosekuzzjoni ddikjarat li ma kellhiex aktar provi xi tressaq f'dan il-każ u b'hekk għalqet il-provi tagħha;

Rat illi, waqt is-seduta tas-6 ta' Jannar 2021, id-difiża ddikjarat li ma kellhiex provi xi tressaq;

Rat illi, waqt is-seduta tas-6 ta' Jannar 2021, il-Qorti tat żmien lill-Prosekuzzjoni u lill-parte civile sabiex jippreżentaw is-sottomissjonijiet tagħhom bil-miktub;

Rat illi l-parte civile ppreżentat is-sottomissjonijiet tagħha bil-miktub fit-8 ta' Frar 2021;

Rat illi fid-9 ta' Frar 2021 il-Prosekuzzjoni ppreżentat is-sottomissjonijiet tagħha bil-miktub;

Rat l-atti kollha ta' dan il-proċediment u d-dokumenti esebiti.

Ikkunsidrat:

KUNSIDERAZZJONIJIET ĠENERALI

Apprezzament tax-xhieda[1]

L-akbar sfida li jkollu kull Ġudikant hi li huwa jkun jixtieq dejjem jasal li jiskopri l-verita' storika. Dan peress li l-evidenza li jkollu quddiemu kemm dik diretta, kif ukoll u, a maggior ragione, dik indiretta, mhux dejjem neċessarjament iwassluh għal dik il-verita'. Xhud jista' jkun konsistenti kemm fil-veritajiet li jgħid kif ukoll fil-gideb li jista' jkun qiegħed jgħid. U huwa għalhekk li jeżisti wkoll ir-reat ta' sperġur għaliex il-Qrati mhux dejjem ikunu f'qagħda li jikxfu l-verita' storika mit-testimonjanza tax-xhieda li jixhdu quddiemhom. U f'kull każ, il-Qorti ma għandhiex il-fakulta' u s-setgħa li tidħol fil-profondita' tal-moħħ, qalb u kuxjenza tax-xhud li jkun xehed quddiemha b'mod li tkun tista' tistabbilixxi ċ-ċertezza assoluta ta' dak li jkun qed jaħseb u jgħid billi taqralu moħħu u qalbu.

[1] Ara spjega dettaljata tal-Imħallef Aaron Bugeja fl-Appell Kriminali numru 237/2017 Il-**Pulizija vs Massimo Bonello** deċiż 6 ta' Frar 2020

Mill-banda l-oħra l-evidenza indiretta, dik li tistrieħ prinċipalment fuq iċ-ċirkostanzi u li tkun bażata fuq l-analiżi taċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ, għalkemm mhix giddieba, tista' tkun qarrieqa. Huwa għalhekk li dawn il-Qrati dejjem straħu fuq il-massima li biex l-evidenza ċirkostanzjali tkun is-sies ta' sejbien ta' ħtija, din trid tkun inevitabbilment univoka. Cioe' li tipponta biss u esklussivament lejn direzzjoni waħda biss. U xejn ħliefha. Għax altrimenti, din it-tip ta' evidenza tista' tiżvija lill-Ġudikant mir-riċerka tiegħu tal-verita'.

Il-Liġi penali ma teħtieġx li biex persuna tiġi misjuba ħatja tkun trid tiġi stabbilita s-sufficjenza probatorja taċ-ċertezza assoluta, u dan għaliex Qorti rari ħafna tista' tkun konfrontata b'dan il-livell ta' prova. Fil-Liġi Maltija, bħal dawk li jsegwu l-proċedura penali mnissla mis-sistema Anglo-Sassoni, huwa biżżejjed li Qorti ta' Ġustizzja Kriminali tkun konvinta lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni mill-provi mressqa mill-Prosekuzzjoni, u li ma jkunux ġew newtralizzati fuq bażi ta' probabbilta' mid-Difiża, sabiex tkun tista' ssib ħtija.

Dawn il-provi pero' jridu qabel xejn ikunu jirrispettaw ir-regoli stabbiliti tal-evidenza fi proċedimenti penali, cioe' l-***Law of Evidence***. Jekk dawk il-provi jkunu jikkonsistu prinċipalment fuq il-verżjoni ta' xhud waħdieni, il-Qorti xorta waħda tista' tasal sa' dak il-grad ta' prova, jekk dak ix-xhud ikun ġie emnut, in kwantu f'din l-eventwalita', din ix-xhieda ssir biżżejjed biex tagħmel prova sħiħa u kompluta minn kollox, daqs kemm kieku l-fatt ġie ppruvat minn żewġ xhieda jew aktar u tkun tista' ssib ħtija fl-akkużat.

Iżda jekk mill-banda l-oħra Qorti tkun teħtieġ prova teknika jew xjentifika u għalhekk tkun teħtieġ ħila jew sengħa speċjali, tkun teħtieġ li tiġi magħmula perizja minn persuni kwalifikati fil-qasam partikolari li tkun tolqot dik il-prova. Fis-sistema penali Malti, mhux ammess li tiġi prodotta xhieda esperta ex parte. Il-periti nominati mill-Qorti, jitħarrku bħal xhieda oħra, u huma mistennija li fl-aħħar tal-perizja tagħhom jipproduċu rapport, bil-fomm jew bil-miktub, lill-Qorti li tkun ħatrithom. Dawn ix-xhieda esperti jistgħu jixhdu dwar il-fatti u ċirkostanzi mistħarrġa minnhom u li fuqhom ikunu bażaw ir-rapport tagħhom. Konsegwentement, a differenza ta' xhieda oħra, jistgħu jesprimu opinjoni fuq il-materja teknika li għaliha huma jkunu ġew maħtura. Fil-qadi ta' din il-mansjoni, dawn ix-xhieda jridu jaħilfu r-rapport tagħhom u meta jixhdu huma jagħmlu dan bil-ġurament.

Fattur ieħor importanti msemmi fil-Liġi Maltija huwa li meta dawn il-periti, matul ix-xogħol tagħhom ikunu ħadu informazzjoni mingħand persuni oħra fuq ċirkostanzi ta' fatt, dawn il-persuni għandhom jissemmew fir-rapport u jridu jiġi mismugħin fil-Qorti bħal kull xhud ieħor – dment pero' li l-perit ma jkunx semgħa lil dawn ix-xhieda hu stess u bil-ġurament skont dak imsemmi fl-artikoli 650(5) tal-Kodiċi Kriminali. Eċċezzjonalment pero', jekk il-Qorti tħoss il-ħtieġa li dawn ix-xhieda jinstemgħu xorta waħda tista' tordna li jinstemgħu quddiemha. Dan jista' jiġri wkoll fuq talba tal- imputat.

Imbagħad, dik il-Qorti wara li tkun għarblet kemm l-evidenza ordinarja kif ukoll dik esperta, kemm dik diretta u kif ukoll dik indiretta, biex tkun tista' ssib ħtija fl-imputat, il-Qorti tkun trid tkun żgura moralment,

sure bl-Ingliż u fis-sistema Legali Ingliż,[2] li l-każ seħħ skont kif tkun qed tipprospetta l-Prosekuzzjoni in bażi għall-provi ammissibbli li jitressqu quddiemha.

Il-grad ta' suffiċjenza probatorja lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni huwa l-ogħla livell ta' prova li l-Liġi teħtieġ fis-sistema Ġuridiku Malti sabiex Qorti ta' ġustizzja kriminali tkun tista' ssib persuna akkużata ħatja ta' reat. Huwa livell li ma' jeħtieġx iċ-ċertezza assoluta, iżda li huwa ogħla mill-bilanċ tal-probabbiltajiet. Fil-każ Ingliż Majid,[3] Lord Moses stqarr hekk :

> *Judges are advised by the Judicial Studies Board, as they have been for many years, to direct the jury that before they can return a verdict of guilty, they must be sure that the defendant is guilty.*

Inoltre, fil-ktieb tagħhom **The Modern Law on Evidence**, Adrian Keane u Paul McKeown[4] jgħidu s-segwenti :

> *In the wake of difficulties encountered with the formula of proof beyond reasonable doubt, Majid makes it clear that the direction on the criminal standard must adhere to the formula of proof by being "sure", in accordance with the longstanding advice given to judges by the Judicial Studies Board. That advice currently contained in the Crown Court Bench Book, is simply that the prosecution prove their case if the jury, having considered all the relevant evidence, are sure that the*

[2] **R v Majid**, 2009, EWCA Crim 2563, CA at 2
[3] ibid.
[4] Oxford University Press, 2012, p. 106 – 108.

accused is guilty. Further explanation is described as 'unwise'. If the jury are not sure then, they must find the accused not guilty.

Sabiex tara jekk dan il-livell ta' suffiċjenza probatorja ntlaħaqx din il-Qorti trid, inter alia, tara jekk u safejn persuna tkun qed tixhed is-sewwa bil-prinċipji provduti lilha fl-artikolu 637 tal-Kodiċi Kriminali. Jekk il-Qorti tqis li, applikati dawn il-prinċipji, xhud ikun qiegħed jixhed is-sewwa, allura tkun tista' toqgħod fuq dak li jkun qed jgħid jew fuq parti minn dak li jkun qed jgħid skont il-każ. Jispetta dejjem lil min ikun irid jiġġudika l-fatti jiddeċiedi jekk, applikati dawn il-prinċipji, jemminx xhud f'dak kollu li jkun qed jgħid jew safejn jemmen minn dak li jkun qed jgħid, u dan japplika wkoll meta x-xhud ikun xhud waħdieni tal-fatti allegati.

Huwa biss meta jkun hemm id-dubju veru, bażat fuq ir-raġuni, fuq is-sens komun u fuq il-buon sens, u fuq stħarriġ dettaljat u b'attenzjoni, b'diliġenza u b'mod imparzjali tal-provi u l-argumenti kollha li jkunu ġew imressqin mill-Prosekuzzjoni u mid-Difiża li jwassal sabiex dak il-livell ta prova lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni jkun jista' jingħad li ma ntlaħaqx u li allura, bħala konsegwenza, l-akkużat ikun irid jiġi dikjarat mhux ħati tal-akkużi miġjuba kontrih.

Biss, kif intqal aktar 'il fuq, hija l-Liġi stess li, qabel xejn, tafda dan l-eżerċizzju f'idejn il-Qorti tal-Maġistrati, u dan peress li l-Qorti tal-Maġistrati tkun fl-aħjar qagħda tqis il-provi kollha għax tkun għexet personalment il-proċess quddiemha. Hija setgħet tara u tisma' lix-xhieda jixhdu quddiemha, inkluż setgħet tara u tisma' lill-imputat

jixhed. Dan l-eżerċizzju ta′ analiżi tat-testimonjanza tax-xhieda huwa mħolli prinċipalment f′idejn il-Qorti tal-Maġistrati li tkun rat u semgħet dawn ix-xhieda quddiemha u għalhekk l-eżerċizzju tal-analiżi u apprezzament tal-provi mill-Qorti tal-Maġistrati stess huwa eżerċizzju importanti ħafna u għandu jingħata l-piż li jixraqlu.

Kemm dan l-eżerċizzju tal-Qorti tal-Maġistrati huwa meħtieġ, joħroġ ukoll mill-ġurisprudenza Maltija, bħal fil-kawża Il-**Pulizija vs Lorenzo Baldacchino** deċiża mill-Qorti Kriminali bħala Qorti tal-Appell deċiża nhar it-30 ta′ Marzu 1963 mill-Imħallef William Harding fejn intqal is-segwenti : -

> Lanqas hu traskurabili l-fatt li l-ewwel Qorti kienet impressjonata bil-mod serju u sod li bih xehdet din Consiglia kif hemm rikordat fis-sentenza stess. Ma hemmx bżonn jinghad li l-komportament tax-xhud (demeanour) hu fattur importanti ta' kredibilita (ara **Powell, On Evidence**, p. 505), u kien, ghalhekk, li inghad mill-Qrati Ingliżi segwiti anki mill-Qrati taghna, illi "*great weight should be attached to the finding of fact at which the judge of first instance has arrived*" (idem, p. 700), appuntu ghaliex "*he has had an opportunity of testing their credit by their demeanour under examination*". Ghalhekk, kontra l-imputat hemm oltre dak ti sejjer jinghad, dawn iz-zewg xhidiet li ma gewx bl-ebda mod zvalorizzati, u li jassodaw pjenament l-imputazzjoni.

<u>L-għodda biex tiddeċiedi</u>

Il-Ġudikant li jkun se jiddeċiedi kif se jagħżel is-sikrana mill-qamħ? It-tweġiba nsibuha f'deċiżjonijiet li taw il-Qrati tagħna:

> *Il-Gudikant għandu jezamina bir-reqqa l-provi rilevanti li jkollu quddiemu u mbagħad jiddeciedi l-kawza abbazi tal-ligi applikabbli, tal-gurisprudenza, u tal-provi li fl-opinjoni tiegħu huma konsistenti, konvincenti u korroboranti.*[5]

F'deċizjoni tal-Qorti tal-Appell Kriminali mogħtija fit-23 ta' Jannar, 2007 fil-każ **Il-Pulizija** *vs* **Charles Bianco**[6] l-Imħallef Giannino Caruana Demajo kkummenta dwar meta jkun hemm diskrepanzi fix-xhieda:

> Din il-Qorti kellha okkażjoni tisma' x-xhieda u – ħlief forsi għal ftit eċitament li jħossu xi xhieda meta jsibu ruħhom fl-ambjent ta' awla tal-Qorti, ukoll jekk ikunu familjari ma' dak l-ambjent iżda jkunu qegħdin jixhdu *in rebus suis*, u aktar meta jkunu qegħdin jirrakkontaw episodju li għalihom kien trawmatiku – ma rat xejn "nevrasteniku" jew isteriku fix-xhieda ta' John Bonello. Id-diskrepanzi żgħar bejn ix-xhieda ta' John Bonello u dik tal-Avukat Irene Bonello, li baqgħu għalkemm, kif jgħid l-appellant fir-rikors tiegħu, "żgur kellhom ħafna opportunitajiet li jitkellmu bejniethom dwar il-każ u jfakkru lil xulxin x'ġara dakinhar tal-allegat inċident", aktar milli sinjal illi x-xhieda ma tistax toqgħod fuqha huma sinjal illi x-xhieda ma kinitx orkestrata, u illi t-tnejn

---

[5] Appell Ċivili Numru. 140/1991/2 - **Norbert Agius v. Anthony Vella et., deċiż** fil-25 ta' April, 2008 mill-Prim Imħallef Vincent De Gaetano u l-Imħallfin Joseph D. Camilleri u Joseph A. Filletti.

[6] Appell Kriminali Numru. 115/2006

xehdu dak li ftakru u kienu onesti biżżejjed biex ma "jikkorreġux" il-verżjonijiet biex iġibuhom jaqblu ma' xulxin, għalkemm kellhom okkażjoni jagħmlu hekk u għalkemm setgħu jobsru illi d-diskrepanzi x'aktarx kien sejjer jaqbad magħhom l-appellant biex joħloq argument. Differenzi ta' dettal fil-mod kif xhud jara episodju trawmatiku huma ħaġa normali u, sakemm fis-sostanza x-xhieda tkun taqbel, ma jfissrux illi dik ix-xhieda għandha tiġi skartata.

Artikolu 637 tal-Kapitolu 9 jipprovdi gwida ċara lill-Ġudikant kif għandu japprezza xhieda ta' xhud:

id-deċiżjoni titħalla fid-diskrezzjoni ta' min għandu jiġġudika l-fatti, ***<u>billi jittieħed qies tal-imġieba, kondotta u karattru tax-xhud, tal-fatt jekk ix-xhieda għandhiex mis-sewwa jew hix konsistenti, u ta' fattizzi oħra tax-xhieda tiegħu, u jekk ix-xhieda hix imsaħħa minn xhieda oħra, u taċ-ċirkostanzi kollha tal-każ.</u>***

Presumption of facts **u provi ċirkostanzjali**

Il-Qorti qabel tgħaddi biex tanalizza l-imputazzjoni miġjuba kontra l-imputat tħoss li għandha taghmel espozizzjoni dwar il-*presumption of facts* u l-provi ċirkostanzjali.

Fi kliem Sir Rupert Cross,

*Presumptions of fact (*praesumptiones hominis*) are merely frequently recurring examples of circumstancial evidence, and instances which have already been mentioned are the presumption of continuance, the presumption of guilty knowledge arising from the possession of recently stolen goods and the presumption of unseaworthiness in the case of a vessel which founders shortly after leaving port. These are all inferences which may be drawn by the tribunal of fact.*[7]

Bħala eżempju ta' prova indizzjarja li minnha wieħed jista' jiġbed konklużjoni partikolari, l-istess awtur jagħti l-eżempju tad-drawwa (*habit*):

The fact that someone was in the habit of acting in a given way is relevant to the question whether he acted in that way on the occasion into which the court is inquiring.[8]

U fl-edizzjoni tal-2018 ta' **Archbold** jingħad hekk dwar presunzjonijiet ta' fatt:

These are inferences which the court may draw from the facts which are established, but it is not obliged to draw.
For example where a defendant charged with handling stolen goods is found to be in possession of those goods without any explanation, this circumstantial evidence may give rise to a provisional conclusion that the defendant is the handler of those goods.

---

[7] Cross, R., Cross on Evidence Butterworths (London), 1979, p. 124. Ikkwotat mill-Prim Imħallef Vicent Degaetano fl-Appell Kriminali Inferjuri Il-Pulizija vs Louis Gauci Borda deċiż 24 ta' April, 2002: Appell Nru 228/2001
[8] ibid. p. 40.

In some cases a rebuttable presumption of law imposes a legal burden of proof which must be satisfied to the requisite standard of proof in order to rebut the presumption, whereas some presumptions merely impose an evidential burden. For example, the presumption that a machine was working properly may be rebutted by merely adducing evidence to the contrary: *Tingle, Jacobs and Co v. Kennedy* [1964] 1 W.L.R. 638. In contrast, in order to rebut the presumption, created by section 74(3) of the Police and Criminal Evidence Act 1984, that the defendant committed an offence of which he was convicted, the Court of Appeal has held that the defence must prove on the balance of probabilities that the defendant did not commit the offence: *Watson* [2006] EWCA Crim. 2308. Similarly, in *Miell* [2008] 1 Cr.App.R. 23, the Court of Appeal treated s.74(3) as shifting the burden of proof onto the accused. In *C*[2011] 1 Cr.App.R. 17, however, the Court of Appeal, without reference to *Watson*, referred, at p.225, to s.74(3) as creating an "evidential presumption" and indicated that "if the defendant does adduce evidence to demonstrate that he is not guilty of the offence, it remains open to the Crown then to call evidence to rebut the denial". In *Clift* [2012] EWCA Crim. 2750 the Court of Appeal indicated that s.74(3) shifts the burden of proof to the defendant and that the prosecution is not required to prove to the criminal standard the matters covered by s.74(3). Equally, in *R. v. O'Leary* [2013] EWCA Crim 1371 the Court of Appeal held at para.19 that, "The effect of section 74(3) is that the

defendant bears the burden of proving that he did not commit the offence".

In *Zawadzka* [2016] EWCA Crim 1712, where evidence of a theft conviction committed in Poland by the defendant was admitted in a murder trial, the Court of Appeal accepted that the judge should have directed the jury that if the defendant proved on the balance of probabilities that she had not committed the offence then the jury should 'dismiss it from their minds'.

Even where a presumption imposes a legal burden of proof, if the imposition of a legal burden of proof upon the defence would give rise to a violation of art. 6(2) of the ECHR it may be necessary to read down the relevant statutory provision under section 3(1) of the Human Rights Act 1998, in line with the principles that were considered at §§ 10-11 and 10-12, *ante*, such that it merely imposes an evidential burden. Indeed, statute may expressly impose the evidential burden of rebutting a presumption upon the defendant. For example, in relation to the evidential presumptions about consent which section 75 of the Sexual Offences Act 2003 created, s.75(1) provides that:

"… the complainant is to be taken not to have consented to the relevant act unless sufficient evidence is adduced to raise an issue as to whether he consented, and the defendant is to be taken not to have reasonably believed that the complainant consented unless sufficient evidence is adduced to raise an issue as to whether he reasonably believed it."

> It appears that the effect of this provision is that the burden of disproving the relevant issue remains on the prosecution provided that evidence that is not merely "fanciful or speculative" has been adduced to raise the issue: *Ciccarelli*[2011] EWCA Crim. 266.[9]

Huwa minnu li fl-**Artikolu 638(2) tal-Kap. 9** ix-xhieda ta' xhud wieħed biss, jekk emmnut minn min għandu jiġġudika fuq il-fatt hija biżżejjed biex tagħmel prova sħiħa u kompluta minn kollox, daqs kemm kieku l-fatt ġie ppruvat minn żewġ xhieda jew aktar. Għalhekk jispetta lill-Qorti tara liema hija l-aktar xhieda kredibbli u vero simili fiċ-ċirkostanzi u dan a bażi tal-possibilita'. Huwa veru wkoll li l-Qorti għandha tqis provi ċirkostanzjali jew indizzjarji sabiex tara jekk hemmx irbit bejn l-imputat u l-allegati reati. Dan qed jingħad għaliex għalkemm huwa veru li fil-kamp penali l-provi indizzjarji ħafna drabi huma aktar importanti mill-provi diretti, pero' hu veru wkoll li provi indizzjarji jridu jiġu eżaminati b'aktar attenzjoni sabiex il-ġudikant jaċċerta ruħu li huma univoci.

Fil-fatt il-Qorti hawnhekk tagħmel referenza għal-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fil-ħmistax (15) ta' Ġunju, 1998 fil-kawża fl-ismijiet '**Il-Pulizija vs Jason Lee Borg**', fejn kien ġie ritenut li provi jew indizzji ċirkostanzjali għandhom ikunu univoci, cioe' mhux ambigwi. Għandhom ikunu indizzji evidenti li jorbtu lill-akkużat mar-reati u ħadd iktar, anzi l-akkużat biss, li huma l-ħati u l-provi li jiġu mressqa, ikunu kompatibbli mal-preżunzjoni tal-innoċenza tiegħu. Illi għalhekk huwa

[9] Archbold: Criminal Pleading, Evidence and Practice – 2018 Sweet & Maxwell (London), para. 10-15, p. 617-618.

importanti fl-isfond ta' dan il-każ li jiġi ppruvat li kien l-imputat biss li għamel dak li ġie akkużat bih u għalhekk il-Qorti sejra tikkunsidra kwalunkwe prova possibilment ċirkostanzjali li tista' torbot lill-imputat b'mod univoku bir-reati addebitati lilu. Fil-fatt kif ġie ritenut fis-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali fis-sitta (6) ta' Mejju, 1961 fil-kawża fl-ismijiet '**Il-Pulizija vs Carmelo Busuttil**',

> "*Il-prova ndizzjarja ta' spiss hija l-ahjar prova talvolta hija tali li ipprova fatt bi precizjoni matematika.*"

Illi huwa veru li fil-kamp penali, il-provi indizzjarji ħafna drabi huma aktar importanti mill-provi diretti. Hu veru wkoll li l-provi indizzjarji jridu jiġu eżaminati b'aktar attenzjoni sabiex wieħed jaċċerta ruħu li huma univoci.

Archbold jgħid:

> "*Where reliance has been placed by the prosecution on circumstantial evidence the proper approach is to determine whether a reasonable jury properly directed would be entitled to draw an adverse inference from the combination of factual circumstances by dismissing other possible explanations in relation to that evidence: Jabber [2006] EWCA Crim. 2694; G [2012] EWCA Crim. 1756. In London Borough of Haringey v. Tshilumbe, 174 J.P. 41, a senior environmental health practitioner for the local authority had affixed a hygiene emergency prohibition notice to T's premises. After the notice was affixed he returned to the premises and found a group of individuals sitting at a table eating food*

from plates and drinking from cans. It was alleged that T had failed to comply with the notice as he had continued to operate the premises as a food business. The magistrates held that T had no case to answer as the local authority had produced no evidence that the food and drink that were on the table had been provided to the occupants of the premises by T in the course of a food business. It was held that justices had been wrong to find that there was no case to answer; it could be inferred from the circumstances that the premises were being used for a food business and the defendant should have explained himself at trial. Strong circumstantial evidence may be sufficient for the court to find a case to answer: Danells [2006] EWCA Crim. 628.[10]

Illi din hija eżattament il-pożizzjoni hawn Malta, kif fil-fatt ġiet konfermata b'sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell Kriminali nhar id-disgħa ta' Jannar, 1998 fil-kawża fl-ismijiet '**Il-Pulizija vs Emanuel Seisun**'.

Din il-Qorti tħoss u tgħid li provi ċrkostanzjali huma bħall-katina li tintrabat minn tarf għal tarf, b'sensiela ta' għoqiedi li jaqblu ma' xulxin u li flimkien iwasslu fl-istess direzzjoni[11].

IL-FATTI TAL-KAŻ KIF ĦAREG WAQT DAN IL-PROĊESS

Fis-26 ta' Awwissu 2018, **Carmel u Jane Bigeni** ħarġu minn darhom għall-ħabta tat-8.00p.m. u marru bil-karozza tagħhom sa ħdejn il-fortizza ta' Chambray fil-viċinanzi tal-knisja tal-Madonna ta' Lourdes.

[10] Ibid. Pg. 533 para 8-119

[11] Il-Qorti fliet fid-dettal l-argumenti miġjuba fis-sentenza fl-ismijiet Il-**Pulizija vs Abdellah Berrard et** mogħtija mill-Maġistrat illum Imħallef Consuelo Scerri Herrera fid-19 ta' Mejju 2014

Id-dar tal-koppja tinsab fi Triq il-Knisja, fin-Nadur f'parti dejqa, ftit iktar 'il ġewwa lejn in-Nadur mir-roundabout impittra fl-art li hemm fejn jgħaddu Triq il-Knisja, Triq Rabat, Triq Ħanaq u Triq Ħida. Kif kien ser jitlaq mid-dar, Carmel Bigeni nnota karrozza bajda, mudell sports, li kellha n-number plate jibda bl-ittri XII. Din il-karrozza niżlet mid-direzzjoni tal-Pjazza tan-Nadur lejn ir-roundabout, u daret mar-roundabout fid-direzzjoni tar-Ramla (Triq Ħanaq). Imma kif s-sewwieq (li l-parte civile għarfu bħala ċertu Juanito Jimenez) qabad Triq Ħanaq, dan reġa' rriversja għal fuq ir-roundabout tant li nħolqot ftit konfużjoni fit-traffiku li kien għaddej, tant li fi kliemu "inġemgħu ftit karrozzi".

Il-parte civile ra wkoll vettura oħra, ta' kulur griż skur, tieqaf maġenb il-vettura XII, u ra lis-sewwieq ta' XII jkellem lis-sewwieq tal-vettura l-oħra.

Intant kif klerja t-traffiku, il-parte civile dar mar-roundabout sabiex imur fid-direzzjoni tal-Knisja Parrokkjali, u dlonk innota l-vettura XII issegwih. Din il-vettura baqgħet issegwih sakemm huwa saq tul in-Nadur kollu, u minn hemm niżel Triq l-Imġarr, għadda minn Għajnsielem u wasal ħdejn il-Knisja ta' Lourdes.

Meta mbagħad l-parte civile rritornaw lura f'darhom għall-ħabta tal-10p.m., sabu d-dar sgassata, u d-dar kollha mqallba.

Xhud independenti li nzerta kien għaddej minn quddiem ir-residenza tal-parte civile, **<u>Roderick Vella</u>**, ra żewġ persuni ħerġin mid-dar tal-parte civile, li kienet kollha mixgħula u bil-bieb miftuħ. Dan Roderick Vella mar minn jeddu jirrapporta x'kien ra fl-Għassa tal-Pulizija meta sema' bis-serqa li kienu l-vittmi tagħha l-parte civile.

Iktar tard, fi ftit ħin, il-Pulizija rnexxilhom jirrintraċċjaw din il-vettura, u rriżulta li n-numru tar-reġistrazzjoni tagħha huwa XII 707. Fil-kumpanija tal-persuna li kien qed isuq dik il-vettura (Juanito Jimenez li kontra tiegħu għaddejjin proċeduri separati dwar l-istess serqa) huma sabu lill-imputat odjern. Ipparkjata ħdejn il-vettura XII, il-Pulizija sabu wkoll vettura Peugeot Partner: skont ix-xhieda ta' **Kurt Scicluna**, il-persuna li kellha din il-vettura rreġistrata fuq isimha, jirriżulta li din kienet inxtrat mill-imputat odjern għalkemm huwa kien naqas milli jittrasferiha għal fuq ismu. Il-parte civile għaraf din il-Peugeot Partner, meta din kienet qed tinżamm fil-garaxx tal-Pulizija, bħala l-vettura skura li kienet waqfet ħdejn il-vettura XII qrib id-dar tiegħu, meta ra liż-żewġ sewwieqa ta' dawn il-vetturi jitkellmu ma' xulxin.

Mill-filmati li ġabru l-Pulizija, l-istess vettura XII tidher għaddejja ripetutament mit-toroq fil-viċinanzi immedjati tad-dar ta' residenza tal-parte civile. Infatti mir-rapport tal-espert tekniku, a fol. 342 tal-proċess jirriżulta li l-Mercedes XII 707 kienet fi Triq il-Knisja, Nadur fis-26 ta' Awwissu 2018 fis-seba' neqsin ħdax-il minuta ta' filgħaxija u mbagħad fis-seba' neqsin minuta ta' filgħaxija u mbagħad terġa' tidher hemmhekk fit-tmienja u kwart ta' filgħaxija (bejn wieħed u ieħor x'ħin il-parte civile ħarġu mid-dar tagħhom). Fl-istess filmat, jidhru din il-vettura flimkien mal-vettura Peugeot EBU 192 li tissemma mill-parte civile fix-xhieda tagħhom.

Meta, flimkien ma' sħabu, l-imputat ġie arrestat mill-Pulizija, dawn skoprew li fil-ħinijiet immedjatament wara s-serqa, dawn kienu nefqu iktar minn €300 fil-Pebbles Restaurant, f'Marsalforn. Fuq il-persuna tal-

imputat il-Pulizija sabu €550 fi flus kontanti, u ammont kważi identiku (€540) fuq il-persuna ta' Juanito Jimenez.

Fid-dar tal-parte civile konjuġi Bigeni, binthom Marita Debattista kellha €1,300 li spiċċaw insterqu u ma ġewx irkuprati.

Inħatar bħala **espert Jonathan Mizzi** bl-inkarigu li jillokalizza l-mobile phones li kellhom fuqhom l-imputat u l-imsemmi Jimenez u mir-rapport ta' dan l-espert, a fol. 468 et seq tal-proċess, irriżulta li fil-ħin tas-serqa dawn il-mobile phones kienu fid-dar u fil-viċinanzi immedjati tad-dar tal-parte civile.

Rigward il-ħsarat li ġew ikkaġunati fil-bieb prinċipali tad-dar tagħhom, mix-xhieda ta' Carmel Bigeni tat-22 ta' Mejju 2019 jirirżulta li din il-ħsara swiet €35 biex issewwiet.

KUNSIDERAZZJONIJIET LEGALI DWAR IMPUTAZZJONIJIET

Is-serq

Illi l-liġi penali tagħna ma tagħti l-ebda definizzjoni tar-reat tas-serq b'dan għalhekk illi l-ġurisprudenza u d-deċiżjonijiet tal-qrati dejjem straħu fuq dik mogħtija mill-ġurista Taljan Carrara fejn fiha hemm inkapsulati l-elementi kollha tar-reat tas-serq, u cioe' it-teħid doluż ta' oġġett li jappartjeni lil ħaddieħor akkwistat b'mod frawdolenti u dan bil-għan illi jsir il-qliegħ mir-res furtiva[12]. Infatti skond il-Professur Mamo

[12] '*La contrettazione dolosa della cosa altrui fatta in vito domino con animo di farne lucro.*'

din id-definizzjoni tikkomprendi t-totalita' ta' ħames elementi li lkoll iridu jiġu sodisfatti ai fini ta' sejbien ta' ħtija:

1. ***The contrectatio of a thing.***
2. ***belonging to others.***
3. ***made fraudulently.***
4. ***without the consent of the owner.***
5. ***animo lucrandi.***

Abbinata ma' din id-definizzjoni li minnha jinstiltu l-elementi tar-reat, li l-leġislatur jonqos milli jinkorpora fil-leġislazzjoni, l-artikolu 261 tal-Kodiċi Kriminali mbagħad joħloq l-aggravanti varji għar-reat.

Il-provi prodotti mill-Prosekuzzjoni jikkonfermaw ukoll li r-reat ta' serq li twettaq mill-imputat kien aggravat:

(a) **bil-mezz** għaliex huwa ċar li sar sgass

(b) **bil-valur** għaliex l-ammont misruq eċċeda l-ammont ta' mitejn u tnejn u tletin ewro u erbgħa u disgħin ċenteżmu (€ 232.94). Infatti d-derubati jindikaw li kellhom aktar minn elf ewro (€1,000) fi flus kontanti;

(c) **bil-lok** għaliex seħħ minn dar ta' residenza;

(d) **bil-ħin** għaliex seħħ wara nżul ix-xemx. Tenut kont li kien l-aħħar ta' Awwissu u l-ħin kien wara t-tmienja u nofs ta' filgħaxija, żgur li dak il-ħin kien diġa dalam.

Iżda ma jirriżultax l-aggravju tal-persuna.

It-Tieni Imputazzjoni – Ħsara Volontarja fil-Proprjeta' tad-Derubati

Din l-akkuża wkoll ġiet sodisfaċentement ippruvata mill-Prosekuzzjoni. Mill-provi rriżulta li saret ħsara għad-dannu ta' Carmel Bigeni u l-familja tiegħu, imma l-ħsara hija ta' ħamsa u tletin ewro (€35). Tali ħsara twettqet mill-imputat u sieħbu għaliex kif indikat preċedentement f'din is-sentenza kienu huma li wettqu l-isgass sabiex setgħu jaċċedu għall-fond fejn seħħet is-serqa.

Sabiex ġiet irranġata l-ħsara intefqet is-somma ta' ħamsa u tletin ewro (€35). Dan skont kif jirrizulta mill-VAT Invoice a fol. 420 tal-proċess, liema dokument ġie preżentat mill-parte civile Carmel Bigeni.

Ir-raba' Imputazzjoni – Ir-Riċediva

Fis-sentenza fl-ismijiet **Il-Pulizija vs Jean Pierre Galea** deċiża mill-Qorti tal-Appell Kriminali[13] ngħad li sabiex persuna titqies riċediva, il-Prosekuzzjoni hija obbligata li tipprova lil hinn minn kull dubju dettat mir-raġuni s-segwenti:

(a) li l-imputat ikun ġie kkundannat għal delitt – tali prova trid issir bil-mezz ta' kopja awtentika tas-sentenza kundannatorja li fuqha jkunu jirriżultaw il-konnotati identiċi tal-ħati jew almenu

[13] Per l-Imħallef Dr Aaron Bugeja. – deċiża fl-10 ta' Ġunju 2020 (Appell Numru 228/2019)

jkun hemm prova oħra tal-identita' tal-ħati mal-imputat li jkun irid jiġi ritenut bħala riċediv;

(b) b'sentenza li tkun għaddiet in ġudikat;

(c) li l-imputat ikun dak li wettaq id-delitt il-ġdid;

(d) ikun wettqu fi żmien għaxar snin (jekk iż-żmien ta' dik il-piena kien iżjed minn ħames snin) jew fi żmien ħames snin (fil-każijiet l-oħra kollha);

(e) minn dakinhar li jkun skonta jew tkun inħafritlu l-piena.

Fejn tidħol din l-imputazzjoni, il-Prosekuzzjoni ma ppruvatx il-każ tagħha għaliex ma ġew preżentati l-ebda kopji ta' sentenzi awtentikati li minnhom ikunu jirriżultaw il-konnotati tal-imputat.

Fis-seduta tal-10 ta' Ottubru 2018 il-Prosekuzzjoni esebiet ħames sentenzi fil-konfront tal-imputat l-ieħor u cioe':

- dok BCS 20 - sentenza datata 19 ta' Mejju 2011 mogħtija mill-Qorti tal-Maġistrati (Malta) - Bħala Qorti ta' Ġudikatura Kriminali - fl-ismijiet "Il-Pulizija vs Juanito Jimenez et" (Kumpilazzjoni numru 638/2011) - Maġistrat Dr. Audrey Demicoli LL.D.;

- dok BCS 21 - sentenza datata 14 ta' Gunju 2011 mogħtija mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) - Bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali - fl-ismijiet "Il-Pulizija vs Juanito Jimenez" (Kumpilazzjoni numru 719/2011) - Magistrat Dr. Audrey Demicoli LL.D.;

- dok BCS 22 - sentenza datata 20 ta' Settembru 2012 moghtija mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) - Bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali - fl-ismijiet "Il-Pulizija vs Juanito Jimenez - Magistrat Dr. Anthony G. Vella LL.D.;

- dok BCS 23 - sentenza datata 18 ta' Mejju 2016 moghtija mill-Qorti tal-Magistrati (Malta) - Bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali - fl-ismijiet "Il-Pulizija vs Jimenez Juanito" - Magistrat Dr. A. J. Vella.

U;

- dok BCS24 - sentenza datata 17 ta' Ottubru 2014 moghtija mill-Qorti tal-Magistrati (Ghawdex) - Bhala Qorti ta' Gudikatura Kriminali - Magistrat Dr. Joanne Vella Cuschieri - fl-ismijiet "Il-Pulizija (Spettur Arthur Mercieca/Spettur Bernard Spiteri) vs Robert Agius et.

KONKLUŻJONI

Mill-provi li l-prosekuzzjoni preżentaw f'dan il-każ jirriżulta li l-imputazzjonijiet fil-konfront tal-imputat Jonathan Degiorgio hlief dik tar-ricediva jirriżultaw. Hu evidenti minn provi miġbura, li hemm elementi ċirkustanzjali li juru li Jonathan Degiorgio flimkien ma' persuna oħra, kien daħal fid-dar tal-familja Bigeni u kommetta s-serqa u kkawża l-ħsarat li hu akkużat bihom. Għalkemm huwa d-dritt tal-imputat li jibqa sieket u anke li ma' jixhidx, irid jiġi notat li ma' nġabet ebda prova li tikkuntrasta l-provi miġjuba mill-Prosekuzzjoni.

Kunsiderazzjonijiet dwar piena

Illi l-artikolu 142(1) tal-Criminal Justice Act 2003 fl-Ingilterra jistabbilixxi ħames prinċipji li għandhom jiġu segwiti fl-impożizzjoni tal-piena bħala:

(a) the punishment of offenders (b) the reduction of crime (including its reduction by deterrence) (c) the reform and rehabilitation of offenders (d) the protection of the public (e) the making of reparation by offenders to persons affected by their offence

Illi allura min hu msejjaħ biex jiġġudika ma għandux iħares biss l-interessi tal-persuna kkundannata iżda għandu jara illi jħares l-interessi tal-vittma jew vittmi tar-reat u s-soċjeta' in ġenerali billi jagħti dik il-piena li għandha sservi bħala kastig għal min jikkometti r-reat, li tara li twassal għat-tnaqqis tal-kummissjoni ta' reati oħra, li tista' twassal għar-rijabilitazzjoni u r-riforma tal-ħati, li tagħti il-ħarsien meħtieġa lil pubbliku u li l-ħati jagħmel riparazzjoni għall-ħażin li jkun għamel.

Jingħad ukoll li:

l-piena m'ghandiex isservi bhala xi forma ta' vendikazzjoni tas-socjeta` fil-konfront tal-hati. Il-piena ghandha diversi skopijiet. Wiehed minnhom huwa sabiex jigi ripristinat it-tessut socjali li jkun gie mcarrat bil-ghemil kriminali ta' dak li jkun. Taht dan l-aspett jassumu importanza, fost affarijiet ohra, kemm ir-rizarciment tad-dannu da parti tal-hati kif ukoll ir-riforma tal-istess hati. Skop iehor tal-piena huwa dak li tigi protetta s-socjeta`. Dan l-iskop jitwettaq kemm billi fil-kaz ta' persuni li b'ghemilhom juru li huma ta' minaccja ghas-socjeta` dawn jinzammu inkarcerati u ghalhekk barra mic-cirkolazzjoni, kif ukoll billi, fil-kaz ta' reati gravi, is-sentenza tibghat messagg car li

jservi ta' deterrent generali. Il-Qrati ta' gustizzja kriminali dejjem iridu jippruvaw isibu l-bilanc gust bejn dawn u diversi skopijiet ohra tal-piena.[14]

DECIDE:

Għal dawn il-motivi, il-Qorti wara li rat Artikoli 20, 31, 31, 49, 50, 289 261 (b) (c) (e) (f), 263, 264, 265, 266, 267, 269 (g), 270, 278 (1) (2) (3), 279 (a), 280 (1) (2), 281 (a) (b), 284, 285, 289 u 325 (1) (b) (c) tal-Kapitolu 9 tal-Liġijiet ta' Malta ma ssibx lil imputat ħati tat-tielet (3) u tar-raba' (4) imputazzjoni u minnhom tilliberah, issib lill-imputat ħati tal-ewwel (1) u tat-tieni (2) imputazzjoni u tikkundannah tliet (3) snin priġunerija.

Il-Qorti wara li rat artikolu 533 tal-Kap 9 tikkundanna lill-imputat iħallas nofs l-ispejjeż peritali li jammontaw għal elfejn mija u wieħed u sittin ewro u erbgħa u sittin ċentezmu (€2161.64) u b'hekk għandu jhallas l-ammont ta' elf u tmenin ewro u tnejn u tmenin ċentżmu (€1080.82) fi żmien tliet xhur millum.

Finalment wara li rat l-artikolu 532A tal-Kapitolu IX tal-Liġijiet ta' Malta, moqri flimkien mal-artikolu 24 tal-Kapitolu 446 tal-Liġijiet ta' Malta, tordna lill-ħati jħallas lura fi żmien sitt xhur millum lil Carmel Bigeni nofs l-ammont ta' elf u tlett mitt ewro (€1300)[15].

---

[14] Ref Ir-**Republika ta' Malta vs Rene sive Nazzareno Micallef**: Appell Kriminali deċiż 28.11.2006.
[15] Dan huwa l-ammont li Carmel Bigeni iddikjara li ġie misruq (Fol. 168).

Din l-ordni għandha l-istess forza u effett u hija eżegwibbli bl-istess mod bħallikieku ngħatat f'kawża ċivili bejn l-imputat u l-parte leza Carmel Bigeni.

Konfiska vettura

Finalment il-Qorti wara li rat artikolu 23 tal-Kap 9 tordna li l-vettura tal-għamla Peugeot EBU192, li kienet fil-pussess tal-imputat fil-ġurnata tas-serqa, tigi konfiskata u tgħaddi favur il-Gvern ta' Malta.

Dr. Joseph Mifsud **Maġistrat**	**Mary Jane Attard** **Deputat Reġistratur**